

Sergej Pereslegin: Pomatenost, odlidštění a řízení

- MANAGER007 | 21. března 2024

SVĚT: Prohlášení různých evropských zemí se vesměs nesou v duchu toho, že Rusko musí být zastaveno, anebo ještě hůře, jak včera prohlásil prezident Lotyšska Edgars Pinkevičs, musí být rozbito, přičemž citoval historický výrok o Kartágu: - „Ostatně soudím, že Kartágo musí být zničeno“... Co tomu říkáte?

Toto prohlášení mě docela silně polekalo nikoli kvůli reálnému nebezpečí od Lotyšska, které spolu s ostatními pobaltskými bývalými sovětskými republikami má dohromady méně obyvatel než Petěrburg a jejich vojenská síla se blíží nule i s přihlédnutím k přítomnosti NATO na jeho území. To by nebylo ani hrozné ani nebezpečné, nebýt toho, co se dnes děje. Začínám si totiž myslet, že tento výrok může mít podstatně hlubší a nebezpečnější podklad nejen pro Rusko, ale pro celý zbytek světa. Přemýšlím o tom už dost dávno a nyní jsem nejspíš došel k názoru, že je to třeba říci nehledě na jistou fantasknost toho, co budu teď říkat.

Především začneme z toho, že známá věta, kterou Marcus Porcius Cató pronášel na závěr každého svého projevu, že „Kartágo musí být zničeno“, nesouvisela ani tenkrát v Antice s rozpory mezi Římem a Kartágem, ale s vnitřními politickými problémy Říma, který chtěl dostat určitou dividendu z tehdy už historického i perspektivního konkurenta. Historicky bylo Kartágo významným konkurentem Říma, a protože znovu začal bohatnout, mohl se jím stát i perspektivně, třebaže jako vojenský protivník už tehdy nic neznamenal. Kartágo dost vážně prohrálo 1. punskou válku, druhá byla beznadějným pokusem přehrát strategicky prohranou pozici kolem Sicílie, v důsledku čehož přestalo být pro Řím vojenským protivníkem. Kartágo ale po této válce začalo jako součást fénické obchodní civilizace opět bohatnout, a odsud pramenilo přání Říma město zničit a převzít kontrolu nad tím, co zbylo ze středomořského obchodu a změnit Středozemní moře v moře římské. To už byly vnitřní problémy Říma a výrok o nezbytnosti zničení Kartága pramenilo odtud. Kartágo bylo zničeno, zahynulo velmi mnoho lidí a byla zničena civilizace. Zcela zničit se ji, samozřejmě nepodařilo, některé její elementy přešly potom do Portugalska, Británie, USA a kousek dokonce i do Ruska. Ovšem civilizace jako taková, jako zvláštní způsob stanovení vztahů mezi člověkem a okolním světem tím skončila. Pro ty, kteří nejsou v obraze, dodám, že třetí punská válka neměla zakončení, protože za Kartágo neměl kdo podepsat mírovou smlouvu. Reálně byl mír podepsán někdy v 70. letech minulého století s vládou Tuniska.

Takže Vy navrhuje interpretaci onoho činu ne jako zničení jednoho státu, ale zničení celé civilizace?

Ano. A tady vyvstává otázka: – já mohu mít jakýkoli vztah k Ukrajině a k Ukrajincům, ale nikdy v životě by mě nenapadlo, že by měla být zničena ukrajinská kultura. My můžeme být nepřáteli Západu, ale velmi dobře si uvědomujeme velikost jeho kultury a její důležitost pro svět. Nezabývám se myšlenkou zničení Západu, stejně jako si myslím, že tato otázka nestojí před žádným z normálně myslících lidí.

Ale kultura zrušení nevznikla v Rusku...

To nevznikla, nicméně kultura zrušení je principiálně zvrtná, zatímco zničení civilizace je principiálně nezvratné. Římané pak prohlásili, že Kartaginští jsou zrádci a obětovateli nevinů, o čemž mnozí pochybují, ale pravda je, že Římané měli soubor pravidel definujících civilizaci, tedy s kým lze jednat a uzavírat mír, a na druhé straně byli divoši. Kartágo přirozeně bylo starou a velkou civilizací ve všech parametrech kromě přinášení lidských obětí. Mnozí dnes říkají, že ty tam jistě

nebyly. Římané ale potřebovali zdůvodnit jeho zničení bezzbytku. A to zničení bylo natolik kruté, že dodnes nemůžeme s jistotou přinášení lidských obětí v Kartágu doložit ani vyvrátit. To je velmi zajímavé už proto, že k událostem došlo historicky velmi nedávno – něco přes sto let před naším letopočtem, a to je období, které známe poměrně dobře – taková byla úroveň zničení Kartága.

Já chápu, že lotyšský prezident za svá slova samozřejmě neodpovídá, protože zničit Rusko nemá čím, nicméně si uvědomuji, že jestliže se takové věci vyslovují i jen na úrovni vtipu, tak existují u podstatně důležitějších lidí na úrovni cíle. Pro mě není principiální otázkou dokonce ani to, co se chystají provést s Ruskem, jako to, jak jsme se mohli jako lidstvo a svět setkat s takovým druhem myšlení. A tady se mi zdá, že tento příklad je prostě formálním podkladem pro model, který jsem před několika týdny sestavil.

My jsme se tu před nějakou dobou zabývali pojmem „odlidštění“ a řekli jsme si, že odlidštění bývají obecně dva typy:

Asyrské šílenství, kdy odlidšťujete cizí, abyste si s nimi mohli dělat, co vás napadne a nevyvolávalo to to vnitřní protest.

Řecké šílenství, kdy odlidšťujete své.

Existuje i třetí typ pomatení – **římské** – kdy odlidštění vychází spíš z myšlenky odlidštit a podívat se, co z toho bude.

Zničení Kartága bylo šílenstvím asyrským a viděli jsme ho ještě mnohokrát. Například ho vidíme v Sektoru Gazy, předtím v počínání nacistického Německa – a projevuje se docela často.

Řecké šílenství se projevuje spíš během revolucí: – americká válka Severu proti Jihu, Velká francouzská revoluce, ale i naše VŘSR, kde rovněž probíhalo odlidštění a ničení svých. Důležité je, že odlidštění je činnost, zatímco šílenství je stav, který tu činnosti připouští, ale neospravedlňuje. Říkali jsme, že šílenství vzniká ve dvou případech:

Asyrské vzniká, když se nečekaně a velmi silně mění rozsah řízení. Konkrétně jsme mluvili o Asyřanech, kteří během pár generací vyrostli ze čtverečku měst o rozměru 40×40 kilometrů a tomu odpovídajícího rozhledu, do obrovského impéria zahrnujícího Egypt a Malou i Přední Asii. Přitom se stát rozrůstal, jakož i řízení, zatímco úroveň myšlení se neměnila. Asyrští vladykové narazili právě na takovou situaci, kdy měli ohromný objekt k řízení, zatímco jejich vlastní nástroje k tomuto řízení slušně fungovaly jen na čtverečku 40×40 km a oni to nevěděli. Tato prudká změna měřítko, s nímž myšlení nebylo schopno si poradit, vyvolalo ono pomatení. Lidé se zbláznili a prohlásili všechny, které nedokáží pochopit, za nelidi, jejich zničení je nejen přípustné, ale dokonce naprosto nezbytné.

Řecké šílenství je rázu jiného. Vnitřní situace a pozice sil se mění natolik rychle, že mozek, připravený v mnohem stacionárnějších podmínkách není schopen si s tím poradit, není schopen vnímat toto dění jako rozumné. A dál už se děje to samé – lidé se z oněch změn zblázní a východisko ze změn nachází v odlidštění protivníka. Viděli jsme to v Řecku i v dalších revolucích.

A v Lotyšsku vyslovená pozice má blíže k řeckému nebo asyrskému typu šílenství? Zdálo by se, že to byl spíš asyrský typ šílenství, že Evropa nedokázala ovládnout sebe sama se svým měřítkem.

Za prvé – ano. A obávám se, že je vše ještě horší. Z mého hlediska Evropa sama o sobě s tím má málo společného. Došlo k tomu, že ve velmi krátké době, srovnatelné např. s případem Asýrie, obyčejný člověk, který se předtím nacházel v pozici, řekněme, poddané vrstvy a měl šéfa, práci a rozhled odpovídající omezení rodinou šéfem, prací a nejspíš svým městem. Jen nemnozí vyrazili na putování a poutník byl profesí a velmi vzácným titulem – tak to bylo i v první polovině 20. století. Počínaje

60.-70. lety se situace začala zásadně měnit. Televize, reaktivní letectvo umožnily spatřit kterékoli místo na zeměkouli, a zejména internet. Ten byl asi nejdůležitější, protože v důsledku prvních dvou člověk zůstával objektem a nějak reagoval na to, co mu posílají. S rozšířením internetu pro vás objevila možnost sdělovat svůj názor a pozici, vytvářet kolem sebe skupiny přívrženců a stali jste se aktérem.

Chápu to tak, že stejné schéma, které jsme používali k řízení území, používáme k měřítku informační technologie.

Tak to je, ale je to ještě horší než tam, protože v Asýrii své vladyky připravovali, že budou vládnout, a proto musí za něco zodpovídat. Tam byl přírůstek o řád, zatímco tady o řády 2-3, a přitom většina těch, kteří dnes jsou přes internet vtaženi do řízení světa (byť v nevelkém měřítku), skutečně řídí. Ale zatímco jejich rozsah myšlení zůstal „domácí“, tedy měřítko města a v nejlepším případě státu – a považujeme-li za měřítko Lotyšsko, tak je nám jasné měřítko onoho myšlení. Ale řídíme (včetně onoho pána z Lotyšska) celý svět. A v této situaci se pomatení stává přirozeným východiskem, řešením unaveného myšlení pro každého člověka. A tam, kde se u vás vyskytuje pomatenost, je přirozeným dalším krokem odlidštění – odlidšťují nepřátele. Dnes je pro něj nepřítelem Rusko, tak ho odlidšťuje. Pokud se jeho nepřítelem stane Čína, usoudí, že Čína se svou více než miliardou lidí, musí být rovněž zničena a pokud tam díky tomu všichni zemřou, tak „slávabohu“...

To je nevyhnutelné a lze v tomto jeho konkrétním případě říci, že on už není člověkem, ale zvířetem, šíleným zvířetem, které ochutnalo krev. To znamená, že ho bude nutné léčit, což je složité, jinak může dojít tak daleko, že je nutné zlikvidovat všechny – možná kromě nevelké části Lotyšska. Ale opět tu nejsou důležitá jeho slova. Ale to, že to, co řekl, je už v myslích a představách mnoha Evropanů, a to jak zaujímajících řídicí pozice, tak i zdánlivě nezaujímajících, ale díky internetu a vysoké propojenosti dnešního světa mající na tuto pozici vliv.

A teď se podívejte: – říká se, že my Rusové tu jsme bez viny, ale my se na tom už rovněž podílíme. Vcelku klidně mluvíme o jaderné válce, což je stejné odlidšťování. Jistěže hovoříme, že bychom to samozřejmě nechtěli, ale v podstatě že má být LGBT Evropa zničena. V tomto případě se můžeme dlouho odvolávat na to, že to je jen naše odpověď (a možná bude i správné se na to odvolávat), ale já teď nemluví o tom, kdo je vinen, protože mě to příliš nezajímá. Otázkou je, že dnešní svět s dnešním moderním propojením a spoustou různých zbraní, ať už jaderných nebo nejaderných, až po biologické, začíná hromadně odlidšťovat nepřátele. A v podmínkách krize globalizace jsou všichni nepřáteli všech.

Musím si proto položit otázku. Před mnoha lety jsem popsal fázovou krizi a říkali jsme, že fázová krize je mor, válka, hlad a smrt. Začínám přemýšlet o tom, že my dnes máme naprosto reálnou, a dokonce i slušnou šanci vyjít z fázové krize přes krátkou dobu temna, tj. postavit 6. technologickou vlnu a pohybovat se dál. Přitom máme před sebou velmi silný a vysoký práh – čím výše se blížíme k vrcholu technologické vlny, která přichází do konce 30. let, a o to vyšší riziko války. A v podmínkách asyrského šílenství a epidemie odlidšťování protivníka, je velmi možné se dožvanit až k tomu, že pořádná válka je lepší než špatný mír a jaderná válka je lepší než konvenční, protože je rychlejší a bude méně ztrát. Tehdy narážíme na klasickou Trojskou válku, která bude znamenat skutečně velké zničení civilizace.

Mluvil jsem o tom, že základním obsahem našeho století je boj jakéhosi primitivního pohanství (jakkoli slovo pohanství není přesné) – měl jsem na mysli skutečně primitivní podobu pohanství, tedy živou zem, schopnou si poradit s lidmi. A křesťanství – tedy stav, kdy bohu podobný člověk je schopen tuto zemi. Ano, to všechno je. Ale dnes, přímo před očima, během této války, začíná růst a stává se stále důležitější druhý protiklad – mezi rozumem a šílenstvím.

Takže vůbec je zřejmé, že každou fázovou krizi doprovází nějaký typ šílenství.

Je to tak. Jediné, co mě trochu těší je, že ve 14. století si s tím obecně dokázali poradit. Do lidožroutství to dotáhli, stejně jako do války všech proti všem, ale přece jen se jim nechtělo dojít až do úplného zničení světa. A je to vidět, stejně jako je vidět, jaká obrovská úsilí pro to vynaložila církev. Dnes ale církev takovou moc nemá, třebaže skutky námi všemi milovaného Velkého Pontifika zjevně vypovídají o tom, že v jistém momentě začal chápat, že už nejde o politiku obsahující zájmy, cíle, prostředky, ztráty atd. Problém ale je v tom, že asyrská šílenost nemůže být politikou. To je něco úplně jiného – jakýsi medicinský stav, a ne politické jednání.

My jsme ale věřili tomu, že nám fázový přechod umožní uskutečnit technologii a zabývali jsme se vzděláváním zaměřeným na technologii. Nyní se ukazuje, že bylo třeba se zabývat vzděláváním, které nepřipustí pomatenost.

Ano, bylo třeba se zabývat vzděláváním zaměřeným na zachování lidskosti v člověku – nezávisle na technologiích, růstu rozsahu informačních objektů. To je, velmi zajímavý úkol, o němž se mimochodem mluvilo jak u Strugackých a u Jefremova*) jako o základním úkolu výchovy. Ten úkol ale nejednoduše nikde neřešili, ale ani se o to nepokusili, a teď na to můžeme doplatit.

Jinou otázkou je, že se člověk přece jen liší tím, že disponuje rozumem (řekl bych, že pomatenost neruší lidský rozum), což znamená, že se člověk je schopen kontrolovat. Mnoho jsme četli o maniakálních vrazích, které loví a likvidují. Ale daleko méně je známo, že mnoho lidí je maniaky uvnitř a mohli by takové věci páchat, protože v nich nevyvolávají přirozený lidský odpor. Protože ale jsou lidmi rozumnými, tak to prostě nedělají, protože chápou, že to dělat nelze a v tomto smyslu svoje jednání kontrolují.

Ted' je, vlastně, velmi nutné obrátit se na lidi této planety asi takto:

„Neblázněte, lidi, ale pokud nemáte jiné východisko, pak svoje šílenství kontrolujte a pokuste se pochopit, k čemu může vést!“

Já jsem přece tady neměl na mysli jen výrok prezidenta Lotyšska, ale i Macrona, i Dmitrije Medvěděva. Protože v tomto smyslu skutečně neposkvřněnými nejsme. Jistěže jsme v tomto případě spíš objektem než subjektem takového počínání, ale musíme přemýšlet i o sobě.

ZDROJ: YouTube

AUTOR: Sergej Pereslegin

Překlad: St. Hroch/BelobogSk